Remonty i rewitalizacje – Ołtarz Najświętszej Maryi Panny

OŁTARZ NMP

I poł. XVIII w. Kościół św. Michała Archanioła w Świebodzinie

Ołtarz do kościoła św. Michała Archanioła przeniesiono w 1857 roku (przypuszczalnie z Grodziszcza, z dawnego kościoła). Powstał w I połowie XVIII wieku. Oryginalnie funkcjonował z nieco szerszym belkowaniem nastawy, być może dodatkową parą kolumn oraz „działającymi" obiema bramkami części cokołowej. Został wtórnie dopasowany do ściany wschodniej nawy północnej kościoła.

Aby lepiej „zmieścić" zwieńczenie ołtarza obcięto końcówki gzymsu, zasłaniając je chmurami i przestawiając putta tak, aby zakryć miejsca ingerencji. Lewą z bramek ołtarza umocowano na stałe na płaszczyźnie ściany, uniemożliwiając tym samym otwieranie drzwiczek. Całość ołtarza równocześnie przemalowano, wykonując nową, ahistoryczną aranżację.

W trakcie demontażu cokołów do prac konserwatorskich, natrafiono na pisaną ołówkiem inskrypcję. Napis głosi „Rober Lechner, Posen, 1857". Odpowiada czasowi intensywnych prac remontowych i przebudowy części kościoła – 1850 – 1858.

Zachowane fotografie wskazują również na przekształcenia, jakim podlegał ołtarz. Pierwotnie ustawioną figurę NMP (przypuszczalnie późnogotycką) zamieniono na większą, XIX lub nawet XX w. wersję postaci NMP z Dzieciątkiem Jezus na rękach, dzierżącym w uniesionej dłoni krzyż. Równocześnie zniknęła część elementów snycerskich ołtarza (uszaki, ornamenty na drzwiach, na bramkach, na gzymsie). W okresie powojennym zdemontowano dekoracyjne balaski, tworzące komplet z ołtarzem.

W trakcie dwóch lat prac konserwatorsko - restauratorskich usunięto przemalowania olejne z powierzchni ołtarza i jego elementów, odsłaniając pozostałości zachowanej oryginalnej dekoracji - malowanej imitacji marmuru - tzw. marmoryzacji. Odkryto również i przywrócono oryginalny sposób dekoracji snycerkii - bogate złocenia i srebrzenia.

Na rzeźbach odsłonięto oryginalną XVIII w. dekorację, w technice tzw. bieli polerowanej - imitację porcelany.

Powyżej fotografie ołtarza przed konserwacją restauracją- stan z 2023 roku. Cała powierzchnia była kilkukrotnie przemalowana olejno. Złocenia i srebrzenia pokryto imitacją złota. Obok archiwalne fotografie. Na pierwszej z nich widoczna aranżacja z 1857. Kolejne zdjęcie to stan z okresu międzywojennego, z wymienioną figurą NMP, zachowaną po dziś dzień. Oryginalne balaski pocięto i wykorzystano wtórnie w kaplicach bocznych.

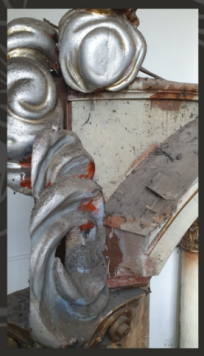

Fotografie stanu zachowania elementów ołtarza- widoczne warstwy przemalowań olejnych, zakrywających oryginalne XVIII w. opracowanie.

Powyżej fotografie dokumentujce stan zachowania elementów ołtarza - widoczne grube warstwy przemalowań olejnych z wtórnymi złoceniami wykonanymi imtacją złota. Przemalowania w całości miały ahistoryczny charakter, całkowicie zniekształcający formę rzeźbiarską. Drewno w wielu miejscach było mocno spękane i poważnie uszkodzone-największe zniszczenia obejmowały dolne partie ołtarza.

Elementy ołtarza w trakcie prac konserwatorskich- po wzmocnieniu struktury drewna, usunięciu przemalowań olejnych, odsłonięciu oryginalnie zachowanego opracowania z I połowy XVIII wieku, uzupełnieniu ubytków zapraw. Na architekturze jest to malowana imitacja marmuru- tzw. marmoryzacja (czerwona i zielono- błękitna). Na rzeźbach tzw. biel polerowana- imitacja szlachetnego materiału- w tym przypadku porcelany. Na ornamentach-elementach snycerskich złocenia i srebrzenia.

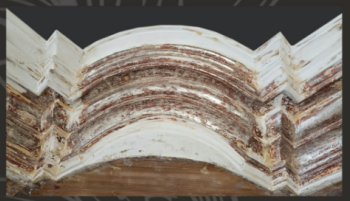

W trakcie prac konserwatorskich - po usunięciu przemalowań, reperacjach stolarskich, uzupełnieniu ubytków drewna, zapraw - w trakcie uzupełniania ubytków złoceń

Pracownia Konserwacji
Malarstwa i Rzeźby

PRACOWNIAKONSERWACJISZTUKI